

WSTĘP Dlaczego powinna interesować nas historia pamięci?	5
Pamięć pamięta samą siebie...	7
Zarys historii pamięci	9
Afirmatywny i reaktywny charakter pamięci. „Pamiętanie czegoś” a „pamiętanie przeciw komuś”	16
Dziedzictwo pamięci, brzemień pamięci	25
Zarys stanu badań	28
 część I Opowieści o śmierci	 33
Odpowiedniość form żałoby i technik zabijania	35
Antropologiczny obraz „opętania przez nieopłakanych zmarłych” jako klucz do interpretacji powstania	41
Pochód i Kondukt – dwa topoty interpretacji historii	51
Ciała poległych w powstaniu jako wyzwanie logistyczne i moralne	60
Porywacze ciał – miejska legenda ukazująca proces upolitycznienia zwłok	76
Konflikt między opłakiwaniem a odbudową	83
Polityczne strategie zawłaszczania zmarłych	88
Polityczne strategie wykluczania zmarłych	100
Komitety ekshumacyjne jako próba odzyskania kontroli nad ciałami poległych	110
Warszawska Niobe. Jadwiga Romocka jako strażniczka pamięci o powstaniu	120
Działka „Zośki” – załączek miejsca pamięci	126

część II Czas i przestrzeń 133

Pamięć czasu i czas pamięci. Kształtowanie się kalendarza pamięci o powstaniu warszawskim w pierwszych latach powojennych jako zagadnienie z zakresu socjologii czasu	135
Pokoleniowe doświadczenie piętna „spełnionej apokalipsy”	141
Przygotowania do obchodów pierwszej rocznicy	150
Obchody pierwszej rocznicy	160
Pamięć przestrzeni i przestrzeń pamięci	169
Spory wokół pomników powstania	174
Gloria Victis – partyzantka pamięciowa	181

część III Zapomniani bohaterowie 193

„Miękkie” strategie walki z pamięcią (1947–1948)	195
„Twarde” strategie walki z pamięcią	200
Cmentarz zapomniany i odzyskany (1949–1954)	212
Odwilż (1954–1957)	221
„Na spotkanie ludziom z AK” – publicystyka czasu odwilży	228
„Razem czy osobno” – reakcje na publicystykę czasu odwilży	234
„Zośka” i „Parasol”	245
Działalność środowisk byłych akowców w okresie odwilży	249
<i>Popiół i diament</i> – tragedia zapomnianych bohaterów	257

część IV Władza i opozycja 265

Strategie pamięci oficjalnej wobec pamięci oddolnej	267
Trudne kompromisy. Środowiska byłych akowców wobec ZBoWiD-u i pamięci oficjalnej	270
Maskulinizacja i militaryzacja – wypieranie „kobiecej” pamięci o powstaniu	288
Rok 1984 – apogeum konfliktu między pamięcią oddolną i oficjalną	304
Struktura konfliktu pamięci wokół powstania warszawskiego	309
Alternatywne obchody wydarzeń historycznych jako narzędzie budowania tożsamości opozycji politycznej w PRL	315
Polityczne manifestacje na Cmentarzu Powązkowskim po roku 2004	326
Pamięciowy wymiar transformacji ustrojowej	334
Upiory przeszłości. Wykorzystanie estetyki Nekropolis w sporze „tradycjonalistów” z „modernistami”	346

CZĘŚĆ V Relikwie i towary	351
Postmodernistyczne powstanie?	
Powstanie warszawskie a przemysł pamięci	353
Fantazmatyczne podróże w czasie jako sposób uczestnictwa w nowej kulturze pamięci	357
Muzeum Powstania Warszawskiego – nowa muzeologia jako zapis historii pamięci	382
 ZAKOŃCZENIE Spacerując po Nekropolis	 399
Codziennosc miasta jako nośnik pamięci	401
Warszawa przedwojenna	407
Warszawa czasu wojny	411
Warszawa powojenna	422
Warszawa współczesna	427
Prawo do niepamięci	431
 PODZIĘKOWANIA	 437
 Bibliografia	 439
 Indeks	 461